

б) проводити моніторинги ефективності використання технологій управління часом у педагогічній роботі серед вчителів навчального закладу.

Висновки. Узагальнюючи викладене у статті, зазначимо, що готовність учителів до використання технологій тайм-менеджменту є необхідною умовою для їх творчої педагогічної діяльності та подальшого кар'єрного зростання. Перспективи подальших наукових пошуків пов'язуються нами з розробкою системи використання методик управління часом в управлінській діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу.

Література

1. Боднар О. С. Менеджмент педагогічного персоналу загальноосвітнього навчального закладу : навч.-метод. посіб / О. С. Боднар, І. Г. Запорожан, А. Й. Романюк; за заг. ред. О. С. Боднар. – Тернопіль : Астон, 2011. – 312 с.
2. Дьяченко М. И. Психологические проблемы готовности к деятельности / М. И. Дьяченко, Л. А. Кандыбович. – Минск: Белорус, ун-т. 1976. – 197 с.
3. Элькин Д. Г. Восприятие времени / Д. Г. Элькин. – Москва : АПН РСФСР, 1962. – 310 с.
4. Моляко В. О. Психологічна готовність до творчої праці / В. О. Моляко. – К. : Знання, 1989. – 48 с.
5. Узнадзе Д. Н. Экспериментальные основы психологии установки / Д. Н. Узнадзе. – Тбилиси, 1961. – 351 с.

УДК 159.9:305-047.22:37.011.3-051

Логвінова Д. В.

ГЕНДЕРНА ОБІЗНАНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Сучасні трансформації, що відбуваються в суспільстві, суттєво змінюють усталені способи життєдіяльності, суспільні норми та ідеологічні конструкції, що їх визначають. Сьогодні Україна протистоїть руйнівному інформаційному впливу Росії в умовах розв'язаної нею гібридної війни, і дуже важливим є забезпечення процесу виховання підростаючого покоління, орієнтованого на відновлення Української держави, її національної єдності та незалежності, на демократичні цінності та соціальну справедливість. Тому сьогодні актуальним в освітній сфері є формування й розвиток психологічної культури (або компетентності) у вчителів-наставників, а також у майбутніх фахівців. На думку Л. С. Колмогорової [2], психологічна культура передбачає володіння навичками самостійного аналізу складних життєвих ситуацій, навичками зняття власного емоційного напруження, пов'язується зі здатністю до самовдосконалення, саморозвитку та духовного зростання. Успішність педагогічної діяльності забезпечується прагненням учителя отримувати альтернативну освіту та опановувати новітні технології у професійній сфері, проявляти гнучкість у поглядах на проблему, займати активну позицію щодо розв'язання громадських проблем [1].

На нашу думку, оновлення та реформування змісту навчальних програм повинно здійснюватися з урахуванням системи знань з гендерної психології: воно має передбачати дотримання гуманістичних і демократичних принципів соціального життя, зосереджувати увагу на особистості, її становищі й статусі, на її значенні в забезпеченні подальшого стійкого розвитку людства. Уся комплексна система знань повинна обов'язково містити соціостатевий складник, розкривати основні аспекти гендерного підходу в розумінні міжстатевих стосунків, рівень розвитку яких прямопорційно пов'язується із рівнем розвитку суспільства. Тільки таким чином може бути досягнута мета створення справедливого демократичного суспільства, у

якому є умови для розвитку й самоактуалізації кожної особистості з урахуванням її потреб, нахилів і можливостей.

У соціальних науках "гендер" розглядається як конструкт реальних практичних перетворень у суспільних стосунках, складовим компонентом яких є статус жінки та чоловіка. У поширеному розумінні "гендер" визначається як змодельована суспільством та підтримувана соціальними інститутами система цінностей, норм, характеристик чоловічої та жіночої поведінки, стилю життя та способу мислення, ролей та взаємин жінок і чоловіків, набутих ними під час соціалізації, що насамперед визначається соціальним, політичним, економічним і культурним контекстами буття й фіксує уявлення про жінку та чоловіка залежно від їхньої статі [2]. Отже, система гендерних знань повинна відображатися в програмах навчальних закладів.

Гендерні дослідження спрямовані на вивчення ролі, активності волевиявлення й самореалізації чоловіків і жінок у змінних історичних умовах соціального буття, виступають підґрунтям для створення сучасної гендерної теорії. Свій внесок у розвиток гендерної теорії роблять науковці з соціології, психології, педагогіки, історії, філософії, релігієзнавства, мистецтвознавства, а також політичні науки, науки про державне управління, економіка й статистика. Саме тому гендерний підхід можна розглядати як міждисциплінарний підхід, що може пояснити або зазначити напрямки конструктивних змін у суспільстві, пов'язаних із ідеєю організації справедливого життя в сучасному світі.

Сучасна гендерна теорія зосереджена на теоретичному аналізі нерівноваги, незбалансованості становищ жінки й чоловіка та їхніх можливостей і шансів у самотворенні, самоутвердженні та саморозвитку. Її аспектами є:

- вивчення ролі жінок і чоловіків як суб'єктів соціального світотворення, їхнього світобачення й потенційних можливостей у перетворенні соціальних стосунків та їх упорядкованості;

- вивчення об'єктивних соціальних, економічних, політичних та культурних умов, що породжують, зумовлюють і відтворюють нерівність статей, виявлення гендерно зумовленої природи всіх соціальних та інституційних стосунків;

- осмислення ролі сучасної жінки та чоловіка, їхніх позицій у взаєминах, а також пропозицій щодо їхнього соціального урівнення; пошук шляхів входження жінки в чоловічо-домінантну систему стосунків та надання їй нових можливостей, які б відповідали інтересам і потребам обох статей;

- критика й перетворення сучасного національного й світового порядку, пошук нових форм упорядкування всіх соціальних стосунків у інтересах жінки й чоловіка як рівноправних істот на основі аналізу діяльності, організації й управління світових і національних державних та громадських структур.

Виникнення гендерних досліджень зумовлене соціальною необхідністю внести соціостатевий складник у суспільствознавчі дисципліни, потребою перебудовувати світове й національні суспільства та переосмислити їх цінності. Прогрес у суспільному розвитку потребує розширення економічних і соціальних ресурсів, зокрема жіночого соціуму, нових форм їх організації й управління. З цього погляду гендерні дослідження виступають як соціальне замовлення сучасного суспільства (питання рівності статей дедалі починає розглядатися як засадний принцип демократичного розвитку суспільств, гуманістичного змісту їх політичної організації), а термін "гендер" поступово набуває значення категорії, яку можна зіставити з категоріями "класу" та "раси", все більш пов'язується з поняттями нації, політики, демократії, розглядається у зв'язку з мистецтвом, культурою.

Отже, фахівець із високим рівнем психологічної компетентності й культури повинен відрізнятися тим, що постійно знаходиться у процесі осмислення й

визначення соціальних змін, пошуку ресурсів, можливостей і меж перебудови усталених норм, окреслення перспектив. І все це можливим може стати, якщо відбудуться значні зміни в освітніх програмах, будуть створені умови для їх втілення в реальність.

Література

1. Демина Л. Д., Ральникова И. А. Психологическое здоровье и психологическая культура личности в структуре профессиональной подготовки студентов в вузе [Електронний ресурс] / Л. Д. Демина, И. А. Ральникова. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/psihologicheskoe-zdorovie-i-psihologicheskaya-kultura-lichnosti-v-strukture-professionalnoy-podgotovki-studentov-v-vuze>
2. Колмогорова Л. С. Становление психологической культуры личности как ориентир современного образования [Електронний ресурс] / Л. С. Колмогорова. – Режим доступу: http://www.altspu.ru/Journal/pedagog/pedagog_3/at14.html
3. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник / Т. М. Мельник, Н. Д. Чухим, І. О. Головащенко та ін. – К.: "К.І.С.", 2004. – С. 10–29.

УДК 37.036+37

Майданюк Ю. О.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МЕДІАТОРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Постановка проблеми в загальному вигляді. Система професійної підготовки студентів до ролі медіатора спирається на науково-методичне обґрунтування необхідного забезпечення навчального процесу у вищій школі з урахуванням потреб соціальної практики та професійної компетентності майбутнього спеціаліста.

Тому, слід зазначити, що вміння медіатора затребувані не тільки при вирішенні назрілих конфліктів, але і в умовах запобігання конфліктам, а також налагодження партнерських відносин і підвищення функціонального ресурсу мікросоціальних утворень, в тому числі, сімейних, виробничих, навчальних та громадських.

Узагальнюючи можна сказати, що випадки успішного завершення переговорів сторін конфлікту в форматі медіації поодинокі, але це скоріше виняток, ніж правило. І головними причинами такої ситуації є відсутність законодавчо закріпленого механізму медіації та брак теоретичних і практичних досліджень стосовно цієї теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти медіації та інших процедур альтернативного вирішення конфліктів висвітлювалися у працях Л. Морської, Н. Гришиної, Н. Лаврової, В. Лаврова, Є. Сорокіної, М. Вдовіної.

Метою статті є виділення критеріїв та розкриття особливостей розвитку медіаторської компетентності майбутніх соціальних працівників.

Виклад основного матеріалу. Основою роботи соціального працівника є вирішення конфліктів, отже визначення поняття конфлікт з точки зору медіації найбільш точно подано у проекті закону України «Про медіацію» – це розбіжності, протилежність інтересів сторін, відмінна позиція двох або більше суб'єктів правовідносин, внаслідок чого одній із сторін чи обом сторонам може бути нанесена моральна та/або матеріальна шкода.

У цьому ж законопроекті «Про медіацію», ядром якого є правові основи надання послуг медіації на професійних засадах, подано визначення понять, що є ключовими у нашій статті, а саме - «медіація» та «медіатор», отже, медіація – це альтернативний (позасудовий) метод вирішення спорів, за допомогою якого дві або більше сторони спору намагаються в рамках структурованого процесу, самостійно, на добровільній основі досягти згоди для вирішення їх спору за допомогою медіатора;